

CLUJ • KOLOZSVÁR • KLAUSENBURG • 700
KOLOZSVÁR 700 ÉVE KIRÁLYI VÁROS
NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA
KOLOZSVÁR, 2016. NOVEMBER 10–13.

CSÜTÖRTÖK, 2016. NOVEMBER 10.

Babeş-Bolyai Tudományegyetem központi épülete
Farkas / Mihail Kogălniceanu utca 1. szám, Aula Magna

15.00 • **REGISZTRÁCIÓ**

16.00–16.30 • **A KONFERENCIA MEGNYITÓJA. KÖSZÖNTŐ BESZÉDEK**

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Elnök: **Ovidiu Ghitta**

16.30–17.00 • **Zsoldos Attila** (Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete): *Kolozsvár 1316. évi kiváltságolásának előzményei*

17.00–17.30 • **Adrian Andrei Rusu** (Kolozsvár, a Román Tudományos Akadémia Régészeti és Művészettörténeti Intézete): *A személyre szabott anyagi kultúra termelésének nyomában a késő középkori Kolozsváron*

17.30–18.00 • **Kovács András** (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *Kolozsvár város legrégebbi számadáskönyvéről (1453)*

18.00–18.30 • **Maria Crăciun** (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *A plébániatemplom szerepe az antitrinitárius egyházban a kora újkori Erdélyben*

19.30 • A Babeş-Bolyai Tudományegyetem **fogadása** – Egyetemiek Háza előcsarnoka (Színház / Emmanuel de Martonne utca 1. szám)

PÉNTEK, 2016. NOVEMBER 11.

I. SZAKOSZTÁLY

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Aula Magna, Tordai út / Calea Turzii 4. szám

9.00 – 10.20

ELŐADÁSOK

Elnök: **Zsoldos Attila**

9.00 – 9.20

Konrad Gündisch (München, Dél-Kelet Német Történelmi és Kulturális Intézet, Ludwig Maximilians Egyetem): *Az 1316. évi kiváltságolás előzményeiről – a százszok letelepítése Kolozsváron és a város környékén*

9.20 – 9.40

Tudor Sălăgean (Kolozsvár, Erdélyi Néprajzi Múzeum): *Kolozsvár a 13. század második felében. Feltételezések és bizonyosságok*

9.40 – 10.00

Szende Katalin (Budapest, Közép-európai Egyetem): *Hospesekből polgárok: városi kiváltságok és következményeik az Anjou-kori Magyarországon*

II. SZAKOSZTÁLY

Babeş-Bolyai Tudományegyetem Történeti Intézete, Aula Ferdinand, Jókai / Napoca utca 11. szám

ELŐADÁSOK

Elnök: **Sipos Gábor**

Draskóczy István (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem): *Kolozsvár helye a középkori erdélyi peregrinációban*

Szögi László (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem): *Kolozsvár városi diákok az európai egyetemeken 1526–1919*

Varga Júlia (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Levéltára): *A jezsuita oktatás Kolozsváron a 16–18. században*

I. SZAKOSZTÁLY

10.00 – 10.20 **Weisz Boglárka** (Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete): *A városi gazdálkodás a középkorban. Kolozsvár gazdasági kiváltságai*

10.20 – 10.40 **Hozzászólások, vita**

10.40 – 11.00 **Kávészünet**

11.00 – 12.20 **ELŐADÁSOK**
Elnök: **Adrian Andrei Rusu**

11.00 – 11.20 **Gáll Erwin** (Bukarest, a Román Akadémia „Vasile Pârvan” Régészeti Intézete) – **Gergely Balázs** (Kolozsvár, Kolozsvár Polgármesteri Hivatala) – **Nagy Szabolcs** (Kolozsvár, Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum): *Kolozsvár születése II. Régészeti adatok Kolozsvár kora-középkori és középkori településterületéhez (11–14/15. század)*

11.20 – 11.40 **Feld István** (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem): *A Magyar Királyság középkori városerődítéseinek kérdéséhez*

II. SZAKOSZTÁLY

Gaal György (Kolozsvár, Kelemen Lajos Múemlékvédő Társaság): *A Báthory-egyetemtől a Ferdinánd Egyetemig. A kolozsvári felsőoktatás első századai*

ELŐADÁSOK
Elnök: **Draskóczy István**

Blazovich László (Szeged, Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltára): *Kolozsvár, a szabad királyi város*

Flóra Ágnes (Kolozsvár, a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Igazgatósága): *1709 – egy kiváltságlevél története*

I. SZAKOSZTÁLY

11.40 – 12.00 **Lupescu Radu** (Kolozsvár, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem): *Kolozsvár középkori városhalál*

12.00 – 12.20 **Csók Zsolt** (Kolozsvár, Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum): *Leletmentés Kolozsvár belvárosában: a Kinizsi Pál utca 5. szám alatti régészeti kutatás*

12.20 – 12.40 **Hozzászólások, vita**

12.40 – 14.00 **A „Kolozsvár kiváltságlevelei” című kiállítás megtekintése, Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum (magyar nyelvű tárlatvezetés)**

14.00 – 15.20 **Ebédészünet (Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, Bocskai / Avram Iancu tér 13. szám)**

15.20 – 16.40 **ELŐADÁSOK**
Elnök: **Szőcs Péter Levente**

15.20 – 15.40 **Ioan Albu** (Nagyszeben, Nagyszebeni „Lucian Blaga” Egyetem): *Az erdélyi városok önreprezentációja a középkorban a feliratok tükrében*

15.40 – 16.00 **Daniela Marcu Istrate** (Bukarest, a Román Akadémia „Vasile Pârvan” Régészeti Intézete): *Tipikus és atipikus a dél-erdélyi városi temetkezési körzetek adminisztrációjában a 12–16. században*

II. SZAKOSZTÁLY

Rüsz-Fogarasi Enikő (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *Kolozsvár számadásai és a kolozsvári városgazdálkodás a fejedelemség korában*

Pakó László (Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület): *A kolozsvári direktorok és a városi vagyon gyarapítása (1584–1660)*

ELŐADÁSOK
Elnök: **Rüsz-Fogarasi Enikő**

Kenyeres István (Budapest, Budapest Főváros Levéltára): *Buda és Pest középkori levéltárai*

Gulyás László Szabolcs (Nyíregyháza, Nyíregyházi Főiskola): *A „földesúri szféra” rejtelmek: a középkori mezővárosok kialakulásának birtojogi vonatkozásai*

I. SZAKOSZTÁLY

16.00 – 16.20 **Mészáros Orsolya** (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem): *Városi vízellátás a Duna-menti középkori városokban*

16.20 – 16.40 **Maria Crîngaci Țiplic** (Nagyszeben, a Román Akadémia Társadalomtörténeti Kutatóintézete) – **Ioan-Marian Țiplic** (Nagyszeben, Nagyszebeni „Lucian Blaga” Egyetem): *Dél-Erdély a 13. században, mezsgye a katolikus és nem katolikus területek között*

16.40 – 17.00 **Hozzászólások, vita**

17.00 – 17.20 **Kávészünet**

17.20 – 18.40 **ELŐADÁSOK**
Elnök: **Feld István**

17.20 – 17.40 **Sipos Gábor** (Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület): *A kolozsvári reformátusok a 17–18. században*

17.40 – 18.00 **Weisz Attila** (Kolozsvár, Művészeti és Design Egyetem): *BA 1651*

II. SZAKOSZTÁLY

Gálfi Emőke (Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület): *A kolozsvári és a gyulafehérvári ötvösök vizsgálja a 16. század végén*

Bogdándi Zsolt (Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület): *A kolozsmonostori konvent és Kolozsvár a 16. század második felében*

ELŐADÁSOK
Elnök: **Pakucs Mária**

Adinel Dincă (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *„Szeben városának könyvtára” a középkorban: egy historiográfiai tévedés alakulása*

Derzsi Júlia (Nagyszeben, a Román Akadémia Társadalomtudományi Kutatóintézete): *Szeben és az Erdélyi Szász Nemzeti Universitas igazgatása a 16. század utolsó harmadában*

I. SZAKOSZTÁLY

18.00 – 18.20 **Kovács Zsolt** (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *A kolozsvári Wesselényi-kert. Adalékok az erdélyi városi barokk kertek történetéhez*

18.20 – 18.40 **Orbán János** (Marosvásárhely, Maros Megyei Múzeum): *Kolozsvár és Marosvásárhely. Építészeti kapcsolatok a barokk és a klasszicizmus korában*

18.40 – 19.00 **Hozzászólások, vita**

19.30 **„Látható Kolozsvár. Orbán Lajos képei a két világháború közötti városról” című kiállítás megtekintése.** A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem **fogadása** – Természettudományi és Művészeti Kar előcsarnoka, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Tordai út / Calea Turzii 4. szám

II. SZAKOSZTÁLY

Szirtes Zsófia (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem): *Katonaság és polgárság együttélése Nagyszebenben a Habsburg-uralom kezdetén*

Ciobanu, Vasile (Nagyszeben, a Román Akadémia Társadalomtudományi Kutatóintézete): *A kolozsvári egyetem 1940–1945 közötti szebeni tartózkodása és a szebeni mindennapi életre gyakorolt hatása*

SZOMBAT, 2016. NOVEMBER 12.

	I. SZAKOSZTÁLY	II. SZAKOSZTÁLY
	Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Aula Magna, Tordai út / Calea Turzii 4. szám	Babeş-Bolyai Tudományegyetem Történeti Intézete, Aula Ferdinand, Jókai / Napoca utca 11. szám
9.00 – 10.20	ELŐADÁSOK Elnök: Maria Crăciun	ELŐADÁSOK Elnök: Flóra Ágnes
9.00 – 9.20	Papp Szilárd (Budapest, Szépművészeti Múzeum): <i>A kolozsvári Szent Mihály-plébániatemplom előzményeinek kérdése néhány korai kőfaragvány kapcsán</i>	Jeney-Tóth Annamária (Debrecen, Debreceni Egyetem): <i>Kolozsvár és a Rákóczyak. Fejedelmi kíséret és a város ünnep- és hétköznapijai a két Rákóczy György fejedelemsége idején</i>
9.20 – 9.40	Ciprian Firea (Kolozsvár, Román Akadémia Régészeti és Művészettörténeti Intézete): <i>Kolozsvári plébánosok, mint a művészek és a liturgia patrónusai a középkorban és a reneszánsz idején</i>	Papp Klára (Debrecen, Debreceni Egyetem): <i>Arisztokrata hétköznapiak Kolozsváron – családi levelezések tanúsága szerint</i>
9.40 – 10.00	Lupescu Makó Mária (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): <i>Koldulórendek a reformáció hajnalán Erdélyben</i>	Fehér Andrea (Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület): <i>Bűn és bűnhődés. Nők által elkövetett bűncselekmények megítélése a 18. századi Kolozsváron</i>

I. SZAKOSZTÁLY

10.00 – 10.20 **Carmen Florea** (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár): *A játékonyság gyakorlata a középkori Kolozsváron*

10.20 – 10.40 **Hozzászólások, vita**

10.40 – 11.00 **Kávészünet**

11.00 – 12.20 **ELŐADÁSOK**
Elnök: **Szende Katalin**

11.00 – 11.20 **Nagy Balázs** (Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem): *Városok – rezidenciák – csúcstalálkozók: középkori magyar városok, mint uralkodói találkozók helyszínei*

11.20 – 11.40 **Petrovics István** (Szeged, Szegedi Egyetem): *Pécs: egy püspökváros a késő középkorban*

11.40 – 12.00 **Adrian Magina** (Resicabánya, Resicabányai Hegyvidéki Bánsági Múzeum): *A város és a templom. Vallásos élet a középkori Lippán*

II. SZAKOSZTÁLY

Gyáni Gábor (Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete): *Flânerie (kószálás): a várostörténet kulcsfogalma*

ELŐADÁSOK
Elnök: **Dan Dumitru Iacob**

Ioan-Aurel Pop (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem) – **Alexandru Simon** (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *A Kolozsvár környéki falvak a 14. században – néhány megjegyzés*

Simon Zsolt (Marosvásárhely, Román Akadémia „Gheorghe Şincai” Társadalomtudományi Kutatóintézete): *Szebeni árak és bérek a középkorban*

Pakucs Mária (Bukarest, a Román Tudományos Akadémia „Nicolae Iorga” Történeti Intézete): *„Török javak” a 16. századi Szebenben*

I. SZAKOSZTÁLY

12.00 – 12.20 **Lidia Gross** (Kolozsvár, a Román Akadémia „George Barițiu” Történeti Intézete): *Ütköztetett életrajzok: Ambrosius Litteratus és Ambrosius Sartor/Zabo. Két patrícius polgár a 15. századi Kolozsvárról*

12.20 – 12.40 **Hozzászólások, vita**

12.40 – 14.00 **A „Kolozsvár kiváltságlevelei” című kiállítás megtekintése, Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum (román nyelvű tárlatvezetés)**

14.00 – 15.20 **Ebédszünet (Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, Bocskai / Avram Iancu tér 13. szám)**

15.20 – 17.00 **ELŐADÁSOK**
Elnök: **Ciprian Firea**

15.20 – 15.40 **Szőcs Péter Levente** (Szatmárnémeti, Szatmár Megyei Múzeum): *Szatmár és Németi középkori topográfiájáról*

15.40 – 16.00 **Sanda Salontai** (Kolozsvár, a Román Tudományos Akadémia Régészeti és Művészettörténeti Intézete): *Kolostor együttesek a középkori város településszerkezetében: a szebeni, brassói és kolozsvári koldulórendi kolostorok*

II. SZAKOSZTÁLY

Valentin Constantinov (Kisinyov, a Moldovai Köztársaság Tudományos Akadémiájának Történeti Intézete): *Moldva és az erdélyi városok kapcsolatai a 17. század első évtizedeiben*

ELŐADÁSOK
Elnök: **Ionuț Costea**

Ana-Maria Gruia (Kolozsvár, Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum): *Gyógyszerészek és orvosok a kora újkori Kolozsváron*

Ioana Rus-Cacovean (Kolozsvár, Babeș-Bolyai Tudományegyetem): *Egy iskolává alakított gyár: a kolozsvári cukorgyár és a Királyi Javítóintézet*

I. SZAKOSZTÁLY

16.00 – 16.20 **Anda-Lucia Spânu** (Nagyszeben, a Román Akadémia Társadalomtudományi Kutatóintézete): *Kolozsvár történeti ábrázolásokon. Georg Hoefnageltől Ludwig Rohbockig*

16.20 – 16.40 **Szegedi Edit** (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *A kolozsvári és brassói utcanevek fejlődése a 16-19. század között*

16.40 – 17.00

17.00 – 17.20 **Hozzászólások, vita**

17.20 – 17.40 **Kávészünet**

17.40 – 19.00 **ELŐADÁSOK**
Elnök: **Szegedi Edit**

17.40 – 18.00 **Livia Magina** (Resicabánya, Resicabányai Hegyvidéki Bánsági Múzeum): *Városi terrek: Karánsebesre vonatkozó topográfiai javaslatok (16–17. század)*

II. SZAKOSZTÁLY

Székely Miklós (Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézete): *Az egykori I. Ferenc József Iparmúzeum szerepe Kolozsvár gazdasági modernizációjában a 19–20. század fordulóján*

Nagy Róbert (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *Kolozsvár 1900. A fejlődés gazdasági alapjai*

Murádin János Kristóf (Kolozsvár, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem): *Az Erdélyi Párt kolozsvári városi szervezete 1941 és 1944 között*

ELŐADÁSOK
Elnök: **Nagy Róbert**

Radu Mârza (Kolozsvár, Babeş-Bolyai Tudományegyetem): *Szemelvények Kolozsvár történetéből a boldog békeidők képeslapjain*

I. SZAKOSZTÁLY

18.00 – 18.20 **Marius Diaconescu** (Bukarest, Bukaresti Egyetem): *Városrendezési terv és városépítészeti elemek Nagybányán 1696-ban*

18.20 – 18.40 **Dan Dumitru Iacob** (Nagyszeben, a Román Akadémia Társadalomtudományi Kutatóintézete): *Focșani városterve 1855-ből*

18.40 – 19.00 **Livia Ardelean** (Kolozsvár, a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Igazgatósága): *Máramarossziget – 690 év az első forrásemelése óta*

19.00 – 19.20 **Hozzászólások, vita**

20.00 Kolozsvár Polgármesteri Hivatalának **fogadása** – Szabók Bástyája (Bethlen / Baba Novac utca 35. szám)
A konferencia zárása

II. SZAKOSZTÁLY

Ionuț Costea (Kolozsvár, Babeș-Bolyai Tudományegyetem): *Városi kultúra és reklám a két világháború közötti Kolozsváron*

Lőnhárt Tamás (Kolozsvár, Babeș-Bolyai Tudományegyetem): *Társadalmi mérnökösködés és emlékezetpolitikai töréspontok – Kolozsvár, 1956–1996*

Bodó Barna (Kolozsvár, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem): *Helytörténet és a közösség önképe*

VASÁRNAP, 2016. NOVEMBER 13.

REGGELI

TÁVOZÁS

A konferencia programja: <http://hiphi.ubbcluj.ro/>; kv.sapientia.ro